

TAMPEREEN KAUPUNKI

14. 05. 2019

Dno TRE 1397/02-0203

2019

OIKAISUVAATIMUS**Oikaisuvaatimuksen kohde:****Elinvoima- ja osaamislautakunnan kokous 24.4.2019****§ 45 Tampereen seudun ammattiopiston Koivistontien toimipisteestä luopuminen ja vuokrasopimuksen irtisanominen sekä Valimoinstituutin tilojen käyttötarkoituksen muutos****Vaatus:**

Tampereen seudun ammattiopiston Koivistontien toimipisteestä luopumista ja vuokrasopimuksen irtisanomista sekä Valimoinstituutin tilojen käyttötarkoituksen muutosta koskeva päätöksenteko ja valmistelu on tapahtunut vastoin hyvän hallinnon periaatteita ja päätös perustuu puutteellisiin ja virheellisiin perusteluihin. Lautakunta ei ole myöskään päättänyt tilamuutosten kustannuksista. Asia tulee palauttaa uudelleen valmisteltavaksi siten, että valmistelussa arvioidaan kustannusvaikutukset yksityiskohtaisesti ja valmistellaan tarvittaessa tarvesuunnitelma sekä hankesuunnitelma elinvoima- ja osaamislautakunnan päätettäväksi. Valmistelussa tulee ottaa huomioon nuorten määrän kasvu lähivuosina, aikuiskoulutuksen lisästarpeet, elinkeinoelämän, valtionhallinnon (mm. Puolustusvoimat) ja korkeakoulujen näkemykset valimoinstituutin sekä osaamiskeskuksen osalta sekä myös tulevan hallitusohjelman vaikutukset.

Perustelut:

Päätöksen perusteluissa todetaan, että ”Koivistontien toimipisteen henkilökunnalle on asiasta järjestetty tiedotustilaisuus 19.3.2019 ja opiskelijoille 21.3.2019.” Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) 106 §: ssä (Opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaaminen ja opiskelijakunta) todetaan muun muassa, että ”Koulutuksen järjestäjän tulee varmistaa opiskelijoille mahdollisuus vaikuttaa koulutuksen järjestäjän tässä laissa tarkoitettuun toimintaan ja sen kehittämiseen sekä opiskelijoita koskevien ja opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemiseen. Koulutuksen järjestäjän tulee opiskelijakuntatoiminnan lisäksi myös muulla tavoin varmistaa opiskelijoiden mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa viikkokokouksissa tarkoitetuissa asioissa. Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille käytettävissä olevista osallistumis- ja vaikuttamistavoista.”

Perusteluista ei käy ilmi, että opiskelijat olisi otettu mukaan Koivistontien toimipisteen sulkemista koskevan asian valmisteluun ammatillisen koulutuksesta annetun lain 106 § mukaisesti. Yksi tiedotustilaisuus, jossa asia on selvitetty yleisellä tasolla, ei vastaa lain vaatimuksia. Myös opiskelijoiden huoltajia tulee olla mahdollisuus osallistua tiedotustilaisuuteen, jossa he voivat saada yksityiskohtaista tietoa sekä esittää tarvittavia kysymyksiä.

On erittäin lyhytnäköistä sekä taloudellisesti että toiminnallisesti sulkea vetovoimainen, hyvin toimiva toimipiste kaupunkialueella. Nuorten määrä kasvaa Tampereella ja kaupunkiseudulla noin 2 000 nuorella aivan lähivuosina. Mikäli noin puolet siirtyisi ammatilliseen koulutukseen, tilaa tarvittaisiin Tampereen seudulla noin tuhannelle lukiolaiselle ja tuhannelle ammattioppilaitoksen opiskelijalle. Lisäksi aikuiskoulutuksen tarjontaa on välttämätöntä lisätä yhteistyössä muiden seudun koulutuksen järjestäjien kanssa. Uuden hallituksen ohjelmaan on hyvin todennäköisesti tulossa toisen asteen koulutuksen maksuttomuus tai oppivelvollisuuden laajentaminen. Samoin taloudellista panostusta toisen asteen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen tultaneen myös todennäköisesti lisäämään.

On erittäin huolestuttavaa, että Tampereella on parin vuoden kuluessa perusopetuksen päättäneiden hakeutuminen pudonnut erittäin alhaisella tasolle myös valtakunnallisesti tarkasteltuna. Kuntaliiton tilaston mukaan vain 35,1 % Tampereella perusopetuksen päättäneistä on hakeutunut ammatilliseen

koulutukseen. Maakuntakeskuksista ammatilliseen koulutukseen hakeutuu vähemmän perusopetuksen päättäneistä vain Espoossa (22,6 %) ja Helsingissä (27,5 %). Parin viime vuoden aikana tapahtunut osuuden jyrkkä vähentyminen vaatii toimenpiteitä, jotta Pirkanmaan ja Tampereen seudun elinkeinorakenne säilyy monipuolisena ja osaavia työntekijöitä on jatkossakin ja vientiteollisuuden toimintaedellytykset kyetään turvaamaan. Perusteluista ei käy ilmi paljonko Tredussa on opiskelijoita perustutkintoa suorittamassa, aikuiskoulutuksessa ja lisäkoulutuksessa. Onko opiskelijamäärä vähentynyt, vaikka nuorten määrä kaupunkiseudulla ja Pirkanmaalla on kasvanut ja mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, mikäli opiskelijamäärä on vähentynyt, vaikka osaavaa työvoimaa tarvitaan? Aiemmin tilasuunnittelussa on käytetty jakosuhdetta 50/ 50 ammatillisen ja lukiokoulutuksen kesken. Lukiokoulutuksessa arvioidaan tarvittavan lisätilaa sadoille uusille opiskelijoille. Vastaava varautuminen tulee koskea myös ammatillista koulutusta. Lisäksi tarvitaan eripituisen aikuiskoulutuksen tiloja ja Koivistontien toimipistettä on mahdollista hyödyntää myös tähän.

Päätöksen perusteluissa todetaan: ”Koulutuksen hajauttamisella suunniteltuihin toimipisteisiin voidaan opiskelijoille tarjota pedagogisesti tarkoituksenmukaisemmat ja teknisesti paremmat oppimisympäristöt, joissa on pienempi saneeraustarve.” Perusteluissa todetaan myös: ”Lisäksi kustannuksissa tulee huomioida, että Koivistontien toimipisteen toiminnan jatkaminen edellyttäisi suuria korjausinvestointeja tiloihin.” Isännöitsijä [REDACTED] (puhelinkeskustelu [REDACTED] 10.5.2019) saadun tiedon mukaan nämä väitteet eivät pidä paikkaansa. Koivistontien toimipisteen tilat ovat nykyisellään hyväkuntoiset, niissä ei isännöitsijä [REDACTED] saadun tiedon mukaan tarvita suuria korjausinvestointeja ja toimipisteessä ei ole sisäilmaongelmia eikä saneeraustarpeita. Sen sijaan esimerkiksi Ajokinkujan toimipisteessä kärsitään sisäilmaongelmista, jotka vaativat korjaustoimenpiteitä. Pieniä vuotuisia korjaushankkeita on joka toimipisteessä välttämätöntä suorittaa ja niitä varten kerätään tilavuokrassa noin 2,5 milj. euron vuotuinen kunnossapitomääräraha, joka on tarkoitettu käytettäväksi kaikkiin Tredun toimipisteisiin.

Pöytäkirjan ao pykälän liitteessä todetaan Koivistontien toimipisteen osalta ”Avin edellyttämä saneeraustarve”. Isännöitsijä [REDACTED] ei ole tietoinen (10.5.2019) tästä Avin edellyttämästä saneeraustarpeesta. Olen ollut puhelimitse yhteydessä 10.5.2018 myös Aluehallintoviraston tarkastaja [REDACTED] ja hän vastasi, että Tredun Koivistontien toimipisteen osalta Avi ei edellytä saneeraustarvetta. Tällaista asiakirjaa tai velvoitetta ei ole. Liitteessä on siten annettu Aluehallintoviraston toiminnasta virheellinen tieto.

Esitettyjen Koivistontien toimipisteen korvaavien tilojen suunnittelu ja muutosten kustannusvaikutukset on esitetty ainoastaan päätöksen liitteessä hyvin yleisellä tasolla ja kustannusvaikutukset ovat erittäin puutteellisesti valmisteltu. Perusteluissa ei ole osoitettu yksityiskohtaisesti miten opiskelijat ja henkilöstö sosiaalituloineen sijoitetaan tai sijoittuvat esimerkiksi Hepolamminkadun toimipisteeseen ja yksityiskohtaista laskelmaa paljonko tämä tulee maksamaan. Perusteluissa tai liitteessä ei esitetä miten liitteessä todetut muutuskustannukset rahoitetaan, jos näitä ei lisätä tilavuokriin ja minkä suuruinen on euromääräisestä opiskelijoiden työpanoksena suoritettava osuus.

Lautakunnan tulee päättää paljonko muutostöiden kustannukset enintään voivat olla. Nyt päätöksessä annetaan avoin valtuus toteuttaa tilojen korjaustoimia ja opetuksen siirtotoimenpiteitä kustannuksista välittämättä, kun päätöksen toimeenpanon kustannuksista ei ole päätetty ja kustannuksille ei aseteta ylärajaa. Yksityiskohtaisempi tilasuunnittelu kustannusvaikutuksineen osoittaisi erittäin todennäköisesti, että jo Hepolamminkadun toimipisteen osalta korjaustoimenpiteet ylittävät 1 milj. euron rajan, jolloin hankkeesta tulee laatia tarveselvitys sekä hankesuunnitelma ja lautakunnan tulee hyväksyä ne ennen hankkeen toimeenpanoa.

ammattillisen koulutuksen reformia parhaalla mahdollisella tavalla. Valimoinstituutti ja osa sen nykyisestä tilasta (kaavaamo) on alustavasti suunniteltu osaamiskeskuksen yhdeksi toimitilaksi.

Valimoinstituutti rakentui jo perustamisvaiheessa eräänlaisena osaamiskeskusmallina tamperelaisten korkeakoulujen, toisen asteen ammattioppilaitosten ja yrityselämän, Metalliteollisuuden keskusliiton ja Suomen valimoteknillisen yhdistyksen, sopimus pohjaiseksi verkostoksi vuonna 1995 – 1997. Alkurahoittajina toimivat opetushallitus ja Tampereen kaupunki. Valimoinstituutti sopimus syntyi 1990-luvun laman aikana, kun yksittäisellä toimijalla ei ollut rahaa edistää toimintojaan. Valmistelun seurauksena Tampereen kaupunginvaltuusto päätti vuonna 1995 Valimoinstituutin perustamisesta ja rakentamisesta Tampereen ammattioppilaitoksen Hervannan yksikköön. Valimoinstituutin lisärakennus valmistui 1996 ja toiminta organisoitiin yhteistyösopimuksen mukaiseksi (TTKK, TAO, va.TAMK, Metalliteollisuuden keskusliitto ja Tampereen kaupunki). Tampereen kaupunki on aina ymmärtänyt valimoteollisuuden merkityksen kaupungille, Pirkanmaalle ja myöskin globaalisti. Siksi kaupunki teki merkittävät investoinnit ja avusti Valimoinstituuttia toiminnan alkuvaiheissa, vaikka koulutus on valtakunnallista. Valimoinstituutin myötä syntyi yhtenäinen koulutuspolku ammatillisesta koulutuksesta

tohtoriopintoihin, jonka seurauksena nuoret eri koulutustasoilla tutustuivat toisiinsa projekteissa ja

opinnoissa. Valimoinstituutin myötä syntyi merkittäviä projekteja, kuten titaani endoproteesi –

projekti, joka vauhditti mm COXA –nivelsairaalan syntyä. Tämä oli kaikkien koulutustasojen ja

sairaalan ja yrityselämän tyypillinen perustutkimuksen, soveltavan tutkimuksen ja käytännön

toteutuksen prototyypivalmistusprosessi, joka johti nopeasti innovaatioprosessien kautta

valmistukseen ja hyödyntämiseen asiakkaiden ja yhteiskunnan eduksi. Valimoinstituuttiin syntyi

maan ensimmäinen titaanivalu ympäristö ja myöhemmin tämän seurauksena yrityksiä

hammasimplanttien valmistukseen. Lisäksi hankittiin vuonna 1997 oppilaitosympäristöön maan

ensimmäiset laserscannaus pinnan mittaus- ja datankäsittelylaitteet työstökoneiden ohjaukseen

(CNC) ja Rapid Prototyping (3D) mallinvalmistuslaitteet. Instituutin myötä hankittiin koulujen

ensimmäinen elektronisuihkuhitauslaite, toteutettiin iso yritysprojekti alipainevalujen

kehittämisestä ja testauksesta, kehitettiin valusimulointeja, valmistettiin useita protovaluja

yrityksille, toteutettiin merkittäviä tutkimuksen, soveltavan tutkimuksen ja prototyypivalmistuksen

projekteja sekä uusittiin valutekniikoiden oppimateriaaleja. Instituutissa on edelleen käytössä

merkittävä aineenkoestus ja mittausympäristö ja työtä tehdään edelleen. Juuri nyt tarvittaisiin sekä

yritysten että eri koulutustasojen ja koulutusalojen yhteistyön voimakasta lisäämistä uusien

innovaatioiden tuottamiseksi. Valimoinstituutin avulla Euroopassakin ainutkertainen,

menestyksekkäs tutkimus-, tuotekehitys- ja oppimisketju hajoaisi ja arvokkaat laitekokonaisuudet eivät olisi enää laajan joukon käytössä. Seurauksena olisi myös koulutuksen ja osaamisen hiipuminen valimoalalla. Viime aikoina 3D –yritykset ovat esittäneet, että 3D –osaajia on koulutettava nopeasti kaikille alan osaamistasoille. Valimoinstituutti on ollut 3D-osaamisen edelläkävijä Suomessa vuodesta 1997 alkaen. Protovaluille on lisääntyvässä määrin ollut kysyntää ja niiden laatuun on oltu tyytyväisiä. Maamme huoltovarmuuden kannalta ja erityisesti kriisitilanteita ajatellen, valimoalan koulutus- tutkimus- ja tuotekehitysosaaminen on myös välttämätöntä säilyttää. Pirkanmaa tarvitsee ammatillisen koulutuksen osaamiskeskuksen tai vastaavan osaamisalustan ja sen tärkeän osan muodostaisi Valimoinstituutti, joka on toiminut edelläkävijänä muun muassa 3D osaamisessa jo 1997 alkaen ja sillä on myös näyttöä toimimisesta laajoissa tutkimushankkeissa. On syytä ottaa huomioon myös 6.5.2019 3DSTEP:in järjestämässä tilaisuudessa esitetyt yrityselämän vaatimukset uusista koulutusammattitarpeista tekniikan alueella Pirkanmaalla ja globaalistikin. Tilaisuudessa oli mukana OKM:n edustajan lisäksi koulujen mm. Tredun ja TAKK:n edustajia (heillä on muistio ko. tilaisuudesta). Esitys perustui koulujen ja yrityselämän muodostamaan ”alustaan”, joka yhteistoiminnassa varmistaa uusien ammattien työvoimatarpeen muokkaamalla koulutusammatteja tekniikan alueella toisella asteella ja korkeakouluissa.

